

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om genomförande av direktiven om likabehandlings- och jämställdhetsorgan

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om diskrimineringsombudsmannen, lagen om jämställdhetsombudsmannen, diskrimineringslagen, lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män och lagen om diskriminerings- och jämställdhetsnämnden ändras. Genom de föreslagna ändringarna genomförs direktiven (EU) 2024/1499 och (EU) 2024/1500, som gäller organ för likabehandling och jämställdhet och som Europeiska unionens råd antog den 7 respektive 14 maj 2024. Direktiven syftar till att skapa starkare ramar för medlemsstaternas organ för likabehandling och jämställdhet, för att främja likabehandling och lika möjligheter och för att bekämpa diskriminering. Genom direktiven fastställs minimikrav för verksamheten vid likabehandlings- och jämställdhetsorganen.

Enligt propositionen ska domstolarna åläggas skyldighet att höra jämställdhetsombudsmannen i ärenden som gäller tillämpningen av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män. Tidsfristen för yrkande på gottgörelse föreslås bli avbruten för den tid ett förlikningsförfarande pågår. Dessutom ska det enligt propositionen i författningarna tas in bestämmelser om den interna organisationen vid ombudsmännens byråer, innehållet i de berättelser som ombudsmännen publicerar samt vilken information den som misstänker diskriminering ska ges genast i början när personen kontaktar någon av ombudsmännen. I propositionen föreslås att utnämningsbehörigheten i fråga om diskriminerings- och jämställdhetsnämndens personal överförs från justitieministeriet.

Diskrimineringsombudsmannen och jämställdhetsombudsmannen ska enligt propositionen vara skyldiga att redogöra för sina bindningar, och den som utnämns till jämställdhetsombudsman ska ha rätt att få tjänstledighet från en annan tjänst för den tid som han eller hon är ombudsman.

Vidare föreslås det i propositionen att det till lagen om diskrimineringsombudsmannen och lagen om jämställdhetsombudsmannen fogas bestämmelser om hur ombudsmännen kan delegera sin behörighet till föredragande vid sina byråer. Diskrimineringslagen föreslås bli ändrad så att tidsfristen för att yrka på gottgörelse och ogiltigförklara diskriminerande villkor i tingsrätten avbryts tills diskriminerings- och jämställdhetsnämndens avgörande i ärendet i fråga har vunnit laga kraft.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 19 juni 2026.

LAGFÖRSLAG

1. Lag om ändring av 1 § i lagen om diskrimineringsombudsmannen

I enlighet riksdagens beslut

ändras i lagen om diskrimineringsombudsmannen (1326/2014) 8 § och 9 § 3 mom., av dem 8 § sådan den lyder i lag 988/2021, och

fogas till lagen nya 2 a, 8 a och 8 b §, till 9 § ett nytt 4 mom. och till lagen en ny 9 a § som följer:

2 a §

Redogörelse för bindningar

Diskrimineringsombudsmannen ska lämna justitieministeriet en sådan redogörelse för sina bindningar som avses i 8 a § i statstjänstemannalagen (750/1994).

8 §

Berättelser

Diskrimineringsombudsmannen ska årligen ge statsrådet en berättelse om sin verksamhet. I berättelsen ska även behandlas människohandel och fenomen som har samband med människohandel. I berättelsen ska dessutom behandlas våld mot kvinnor och våld i hemmet samt åtgärder och politik för att förebygga och bekämpa våld mot kvinnor och våld i hemmet. Berättelsen ska innehålla en rapport om ombudsmannens ekonomi och personal.

Diskrimineringsombudsmannen ska dessutom minst vart fjärde år ge riksdagen en berättelse om hur principen om likabehandling har realiserats. Berättelsen ska innehålla rekommendationer. I berättelsen ska även behandlas människohandel och fenomen som har samband med människohandel. I berättelsen ska dessutom behandlas våld mot kvinnor och våld i hemmet samt åtgärder och politik för att förebygga och bekämpa våld mot kvinnor och våld i hemmet. Diskrimineringsombudsmannen kan ge berättelsen tillsammans med jämställdhetsombudsmannen.

8 a §

Specificering av information och publicering av utlåtanden

Diskrimineringsombudsmannen ska specificera den information som ombudsmannen samlar in om diskriminering enligt diskrimineringsgrund och livsområde.

Diskrimineringsombudsmannen ska i frågor enligt diskrimineringslagen publicera en sammanfattning av de av sina utlåtanden som ombudsmannen anser vara av särskild betydelse.

8 b §

Anvisningar till den som misstänker diskriminering

Den som misstänker diskriminering ska när han eller hon kontaktar diskrimineringsombudsmannen informeras om behandlingen av ärendet vid diskrimineringsombudsmannens byrå, om rättsmedlen för den som misstänker diskriminering och om möjligheten att få annat stöd i ärendet.

9 §

Diskrimineringsombudsmannens byrå

--

Diskrimineringsombudsmannen godkänner en arbetsordning och ett arbetsprogram för byrån.

Diskrimineringsombudsmannen ska ordna byråns interna verksamhet så att ombudsmannen kan utöva sina olika befogenheter oberoende av varandra.

9 a §

Överföring av diskrimineringsombudsmannens behörighet

I ärenden om vilka det bestäms närmare i arbetsordningen och i vilka praxis i fråga om lagens tillämpning är vedertagen och givandet av anvisningar på grund av ärendenas rättsliga natur eller innehåll inte förutsätter ställningstagande av diskrimineringsombudsmannen får ombudsmannen överföra behörigheten till ställningstagande eller givande av anvisningar på tjänstemän som är föredragande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Den som före ikraftträdandet av denna lag har utnämnts till diskrimineringsombudsman ska inom sex månader från ikraftträdandet av lagen lämna en redogörelse enligt 2 a § i denna lag.

2. Lag om ändring av lagen om jämställdhetsombudsmannen

I enlighet riksdagens beslut

ändras i lagen om jämställdhetsombudsmannen (1328/2014) 1 § 1 mom., 4 § 3 mom. och 5 §, av dem 1 § 1 mom. sådant det lyder i lag 28/2024, samt

fogas till lagen en ny 1 a §, till 4 § ett nytt 4 mom. och till lagen nya 4 a, 5 a och 5 b § som följer:

1 §

Jämställdhetsombudsmannen

För de uppgifter som föreskrivs i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986), nedan *jämställdhetslagen*, finns det en jämställdhetsombudsman inom justitieministeriets förvaltningsområde. Statsrådet utnämner jämställdhetsombudsmannen för högst fem år i sänder. Den som utnämns till jämställdhetsombudsman är fri från skötseln av en annan tjänst under sin tid som ombudsman.

--

1 a §

Redogörelse för bindningar

Jämställdhetsombudsmannen ska lämna justitieministeriet en sådan redogörelse för sina bindningar som avses i 8 a § i statstjänstemannalagen (750/1994).

4 §

Jämställdhetsombudsmannens byrå

--

Jämställdhetsombudsmannen godkänner en arbetsordning och ett arbetsprogram för byrån.

Jämställdhetsombudsmannen ska ordna byråns interna verksamhet så att ombudsmannen kan utöva sina olika befogenheter oberoende av varandra.

4 a §

Överföring av jämställdhetsombudsmannens behörighet

I ärenden om vilka det bestäms närmare i arbetsordningen och i vilka praxis i fråga om lagens tillämpning är vedertagen och givandet av anvisningar på grund av ärendenas rättsliga natur eller innehåll inte förutsätter ställningstagande av jämställdhetsombudsmannen får ombudsmannen överföra behörigheten till givande av anvisningar eller råd på tjänstemän som är föredragande.

5 §

Jämställdhetsombudsmannens berättelser

Jämställdhetsombudsmannen ska årligen ge statsrådet en berättelse om sin verksamhet. Berättelsen ska innehålla en rapport om ombudsmannens ekonomi och personal.

Jämställdhetsombudsmannen ska dessutom minst vart fjärde år ge riksdagen en berättelse om hur principen om jämställdhet har realiserats. Berättelsen ska innehålla rekommendationer. Jämställdhetsombudsmannen kan ge berättelsen tillsammans med diskrimineringsombudsmannen.

5 a §

Specifisering av information och publicering av utlåtanden

Jämställdhetsombudsmannen ska specificera den information som ombudsmannen samlar in om diskriminering enligt livsområde.

Jämställdhetsombudsmannen ska publicera en sammanfattning av de av sina utlåtanden som ombudsmannen anser vara av särskild betydelse

5 b §

Anvisningar till den som misstänker diskriminering

Den som misstänker diskriminering ska när han eller hon kontaktar jämställdhetsombudsmannen informeras om behandlingen av ärendet vid jämställdhetsombudsmannens byrå, om rättsmedlen för den som misstänker diskriminering och om möjligheten att få annat stöd i ärendet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Den som före ikraftträdandet av denna lag har utnämnts till jämställdhetsombudsman ska inom sex månader från ikraftträdandet av lagen lämna en redogörelse enligt 1 a § i denna lag.

3. Lagen om ändring av 26 § i diskrimineringslagen

I enlighet riksdagens beslut

ändras i diskrimineringslagen (1325/2014) 26 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1192/2022, och *fogas* till 26 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1192/2022, ett nytt 4 mom. som följer:

26 §

Yrkande som gäller gottgörelse eller diskriminerande villkor

--

Inledandet av ett ärende vid diskriminerings- och jämställdhetsnämnden avbryter den tidsfrist som anges i 2 mom. Tidsfristen börjar löpa på nytt när ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Tidsfristen enligt 2 mom. avbryts även för den tid ett förlikningsförfarande pågår under diskrimineringsombudsmannens ledning. Diskrimineringsombudsmannen ska underrätta parterna om att ett förlikningsförfarande inleds.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ärenden och mål som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

4. Lag om ändring av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män

I enlighet riksdagens beslut

fogas till 12 § i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986), sådan paragrafen lyder i lag 1023/2008, ett nytt 4 mom. och till lagen en ny 21 b § som följer:

12 §

Yrkande på gottgörelse

--

Tidsfristen enligt 2 mom. avbryts för den tid ett förlikningsförfarande pågår under jämställdhetsombudsmannens ledning. Jämställdhetsombudsmannen ska underrätta parterna om att ett förlikningsförfarande inleds.

21 b §

Hörande av jämställdhetsombudsmannen

Domstolen ska i ett ärende som den behandlar och som gäller tillämpningen av denna lag ge jämställdhetsombudsmannen tillfälle att bli hörd.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ärenden och mål som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

5. Lag om ändring av 5 § i lagen om diskriminerings- och jämställdhetsnämnden

I enlighet riksdagens beslut

ändras i lagen om diskriminerings- och jämställdhetsnämnden (1327/2014) 5 § 3 mom. som följer:

5 §

Personal

--

Statsrådet utnämner nämndens generalsekreterare. Nämnden utnämner sin övriga personal i enlighet med nämndens arbetsordning.

Denna lag träder i kraft den 20 .